

Toruń 20.11.2024 r.

dr hab. Magdalena Hagner-Derengowska, prof. UMK,
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

**OCENA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ
MGR KARINY PRZYBYŁO-KISIELEWSKIEJ**

pt. „Znaczenie usług rekreacyjnych dla podniesienia atrakcyjności pobytu w uzdrowiskach”

Do oceny otrzymałam pracę zawierającą 152 strony maszynopisu. Tekst uzupełniają 16 tabel, 9 fotografii i 43 ryciny. Piśmiennictwo zawierające 135 pozycji (w tym 102 pozycji w języku polskim, 32 w języku angielskim i 1 w języku niemieckim), dodatkowo uwzględniona jest netografia, spis rycin, spis tabel oraz spis fotografii, ponadto uzupełnieniem jest streszczenie w języku polskim i angielskim oraz aneks zawierający wzór ankiety badawczej.

1. Znaczenie tematu i oryginalność problematyki

Miejscowości uzdrowiskowe związane są nie tylko z podniesieniem jakości i stanu zdrowia, ale wielu kuracjuszy widzi cel łączenia wyjazdów zdrowotnych z elementami turystyki i rekreacji w miejscu pobytu. Takie oferty turystyczne kierowane są nie tylko dla osób starszych, ale także dla osób młodych i rodzin z dziećmi.

Logicznym jest zbadanie usług rekreacyjnych w zakresie podnoszenia atrakcyjności pobytu. Bezcenna jest znajomość obcowania z przyrodą. Podczas pobytu uzdrowiskowego pacjent oprócz odbywania procedur zabiegów uzdrowiskowych, oczekuje również ciekawej oferty turystycznej oraz rekreacyjnej, która może spełnić jego oczekiwania w zakresie atrakcyjności miejsca pobytu.

Prawidłowe postępowanie rehabilitacyjne w czasie pobytu uzdrowiskowego warunkuje prawidłowe rozplanowanie dodatkowych zagadnień atrakcyjności pobytu, czyli uzupełnienia usług rekreacyjnych. Autorka pracy podjęła zatem problematykę o dużym znaczeniu społecznym, wykazując się dużym doświadczeniem praktycznym i znajomością potrzeb w zakresie monitorowania usług rekreacyjnych.

Wybór tematyki badań uważam, za uzasadniony – temat jest bardzo ciekawy i innowacyjny.

2. Konstrukcja pracy

Przystawione w pracy treści są zgodne z tematem określonym w tytule. Wszystkie rozdziały pracy powiązane są ze sobą w sposób logiczny i przekonujący wraz z celami jakie ustaliła autorka rozprawy. Konstrukcja pracy odpowiada w pełni wymogom stawianym dysertacjom doktorskim, a układ pracy jest typowy dla rozpraw naukowych. Przedstawiona mi do recenzji praca opracowana jest w formie kolejnych rozdziałów i aneksu. Treści zamieszczone w pracy są zgodne z tematem określonym w tytule i rozłożone na 5 głównych podrozdziałów:

- a. Metodologia usług rekreacyjno-sportowych i turystycznych
- b. Cel pracy i hipotezy badawcze
- c. Wyniki badań
- d. Dyskusja
- e. Wnioski końcowe oraz aneks

3. Treść pracy, koncepcja, jasność stawianych celów, hipotez oraz pytań badawczych

Przedmiotem badań rozprawy doktorskiej było znaczenie usług rekreacyjno sportowych świadczonych w uzdrowiskach oraz ich roli w podnoszeniu atrakcyjności tego pobytu.

Celem pracy jest ocena usług rekreacyjno-sportowych jako świadczenie dodatkowej oferty zdrowotnej w Sanatorium Busko Zdrój.

Hipotezy badawcze:

H1 Obecność oferty w zakresie usług rekreacyjno sportowych podnosi atrakcyjność pobytu w uzdrowiskach i ma znaczenie wizerunkowe dla miejscowości uzdrowiskowych.

H2 Dostępność informacji o usługach rekreacyjno sportowych jest niewystarczająca.

H3 Czynniki, które determinują podejmowanie aktywności rekreacyjno sportowych są płeć, wiek, stan zdrowia oraz statut materialny oraz zawodowy.

W związku z postawionymi hipotezami badawczymi Autorka postawiła pięć pytań do weryfikacji naukowej:

1. Jak prezentuje się oferta rekreacyjno sportowa w uzdrowiskach?
2. Jakie walory mają wpływ na atrakcyjność pobytu w uzdrowiskach?
3. Jakie zależności występują pomiędzy aktywnością rekreacyjno sportową, a płcią, wiekiem, stanem zdrowia, statusem materialnym i statusem zawodowym?
4. Jakie korelacje występują pomiędzy stanem zdrowia badanych, a korzystaniem z usług?
5. Jakie formy aktywności rekreacyjno sportowej są najczęściej wybierane przez kuracjuszy.

4. Poprawność doboru materiału badawczego oraz metod badawczych, wyniki badań

Oceniając metodologiczną stronę pracy magister Kariny Przybyło Kisielewskiej należy wziąć pod uwagę kilka elementów, gdyż zastosowana w pracy metoda pracy i ocena wyników wymagała:

a). doboru i przeprowadzenia charakterystyki materiału badawczego:

- w pracy wykorzystano źródła wtórne jak i pierwotne, źródła wtórne pochodzą z przeprowadzonych badań i analiz statystycznych GUS, gdzie dostępność usług rekreacyjno sportowych określono w oparciu o badania „desk research” – stan internetowych uzdrowisk polskich, źródłami pierwotnymi były wyniki badań własnych ankiet, materiał badawczy z punktu widzenia ilościowego jest wystarczający (N=377 osób) włączonych do próby badawczej nie budzi moich zastrzeżeń, podział na grupy porównawcze (N=194 od respondentów z obiektów komercyjnych oraz N=183 respondentów realizujących pobyty sanatoryjne w ramach Narodowego Funduszu Zdrowia, ZUS, PFRON, tym samym badaniami zostały objęte cztery placówki,

- charakterystyka materiału badawczego została przedstawiona w sposób rzetelny oraz poprawny, materiał jest rzeczowy oraz w pełni wystarczający

b). opracowanie metodyki badania:

- metodyka badań z punktu widzenia metodologicznego nie budzi moich zastrzeżeń, Autorka dokonała prawidłowej analizy wyników, swoją ocenę badań oparła na ogólnie przyjętych kryteriach, a wnioski wypływające z tych wyników sformułowane są prawidłowo, jednak są nieuporządkowane.

c). dokonanie statystycznego opracowania oraz zestawienia wyników badań:

- tabelaryczne zestawienie wyników jest prawidłowe

- statystyczne opracowanie badań również prawidłowe, jednak należałoby rozszerzyć zakres opracowań statystycznych dla weryfikacji hipotez.

Analizy statystyczne zostały przeprowadzone za pomocą pakietu statystycznego PQStat w wersji 1.84.152 oraz pakietu MSExel2021, gdzie zostały uwzględnione analiza korelacji rang Spearmana dla określenia korelacji wieku do określenia aktywności rekreacyjno- sportowych, natomiast porównania parametrów statusu społecznego i zawodowego oraz płci wykonano testem U Manna-Whitneya, natomiast analiza statusu materialnego względem oszacowania stanu zdrowia wykonana została testem Kruskala-Willisa oraz post-hoc oraz testem Dunna z poprawką Bonnferraniego oraz testem trendu Jonckhere-Terpstra, testem Fridmana oraz post hoc Dunna analizowano modele regresji w próbkach czasowych pięciodniowych i testem trendu Page.

d) analiza piśmiennictwa

- dobrze dobrane, obejmujące literaturę głównie ostatniej dekady, jednak brak jest aktualnego piśmiennictwa z ostatnich pięciu lat, jednak wynikać to może z sytuacji pandemicznej, brak jednak jednorodności cytowań.

5. Dyskusja i wnioski

Dyskusja przedstawiona została w formie jednolitego rozdziału (rozdział siódmy), w której Autorka starała się płynnie porównać wyniki swoich badań z dostępnymi publikacjami naukowymi. Sama dyskusja jest zwięzła i syntetyczna - 5 stron dysertacji, jednak ta część pracy świadczy o przygotowaniu Autorki w zakresie obszaru badawczego i opracowanego tematu rozprawy doktorskiej. Na podstawie uzyskanych wyników i dyskusji Autorka rozprawy nie sformułowała konkretnych ponumerowanych wniosków końcowych będących odpowiedziami na hipotezy do weryfikacji naukowej (brak uporządkowania we wnioskach końcowych), jednak podsumowała odpowiedzi na pytania badawcze.

6. Wartość i zalety pracy

Istotną wartość rozprawy doktorskiej magister Kariny Przybyło-Kisielewskiej jest podjęcie samego tematu oceny leczenia uzdrowiskowego oraz znaczenia usług rekreacyjnych dla przedmiotu atrakcyjności pobytu w uzdrowiskach. .

Wyniki badań mogą stać się przyczynkiem do szerszej analizy parametrycznej oceny postępowania rehabilitacyjno uzdrowiskowego w aspekcie atrakcyjności usług rekreacyjno turystycznych dla kuracjuszy, co może dać podstawy naukowe do pełniejszej oceny wyników w zakresie poprawy determinantów zdrowia. Wykonane przez Autorkę badania stanowią ważne uzupełnienie luki badawczej zarówno w aspekcie teoretycznym jak i praktycznym.

7. Uwagi krytyczne

Zaplanowane hipotezy do weryfikacji zostały uwzględnione w czterech punktach, jednak wnioski końcowe nie zostały wyszczególnione względem numeracji hipotez, co nie daje pełnej korelacji w zakresie weryfikacji hipotez poprzez analizę statystyczną. W przedstawionych badaniach mimo bardzo wnikliwej analizy statystycznej brakuje podsumowania brakuje uzasadnienia we wnioskach końcowych względem odniesienia się oraz weryfikacji hipotez badawczych. Ostatni akapit jest formą podsumowania, jednak sugeruje przygotować weryfikacje hipotez w formie odpowiedzi i wniosków konkretnych względem przeprowadzonej analizy. Brak wypunktowania wniosków końcowych daje poczucie, iż cele pracy oraz hipotezy nie zostały zrealizowane, mimo ich wcześniejszego opisu w wynikach własnych – sugerowałabym uporządkowanie i ponumerowanie wniosków końcowych.

Pewien niedosyt budzi brak podania źródeł odniesienia w większości rycin, (czy są to opracowania własne Autorki). Źródła są nie wszędzie uwzględnione również w tekście dysertacji, niestety źródła literatury są uwzględnione do roku 2019, co również budzi moje zastrzeżenia względem aktualności zebranego materiału źródłowego w zakresie przeglądu piśmiennictwa w badanym temacie. Przykładowo w pozycji nr 35 nie zauważyłam roku wydania publikacji. Brak jest również jednorodności w zakresie podawania autorów cytowań oraz ich form.

Autorka w pracy użyła określenie „rekolekcje menopauzalne” s.25 – nie określiła genezy tego sformułowania, chciałabym również zasugerować używanie przez Autorkę różnych form osobowych w pisanim tekście dysertacji czego nie powinno robić się w pracach naukowych. Wszystkie spisy powinny znaleźć się w aneksie pracy, niektóre znajdują się pod tekstem.

Mam nadzieję, że przedstawione powyżej uwagi zostaną uwzględnione przy składaniu pracy do druku oraz kontynuowaniu badań nad analizowanym materiałem naukowym. Poczynione z obowiązku recenzenta uwagi w niczym jednak nie umniejszają wartości naukowej przedstawionej mi rozprawy, którą uważam za dobrze przygotowaną.

8. Poprawność językowa oraz edycyjna

Nie dostrzegam istotnych błędów, jednak rozprawa pod względem redakcyjnym, stylistycznym oraz edycyjnym przygotowana jest niestarannie i wymaga dopracowania. W pracy znaleziono wiele błędów językowych, które jednak nie umniejszają wartości merytorycznej rozprawy, ale powinny zostać poddane korekcie przy składaniu pracy do druku.

9. Opinia końcowa

Przeprowadzone przez Autorkę badania wnoszą nowe aspekty w zakresie oceny wskaźników do rozwoju usług sportowo rekreacyjnych i turystycznych w czasie pobytów sanatoryjnych oraz sugeruje kontynuację badań, a uwagi krytyczne nie umniejszają jej wartości.

Rozprawa doktorska Pani mgr Kariny Przybyło-Kisielewskiej pt. *„Znaczenie usług rekreacyjnych dla podniesienia atrakcyjności pobytu w uzdrowiskach”*, mimo swoich niedoskonałości spełnia warunki określone w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595 z późn. zm.), spełnia wymogi do nadania stopnia doktora w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu, w dyscyplinie kultura fizyczna. Wnoszę zatem do Wysokiej Rady Naukowej Akademii Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie o dopuszczenie Pani magister Kariny Przybyło-Kisielewskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

